

วัดเทพศิรินทราวาส

ประวัติความเป็นมา

วัดเทพศิรินทราวาส สร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่ออุทิศพระราชกุศลถวายสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี พระบรมราชชนนี โดยให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนเจษฎาผลพูลสวัสดิ์ เป็นแม่กองก่อสร้าง พระศิริมบัติ (กร) และพระวิจิตรรรจนา เป็นนายงาน เริ่มก่อสร้างปีพุทธศักราช ๒๔๑๙ เมื่อสร้างกุฏิเสนาสนะเสร็จ ได้พระราชทานวิสุงคามสีมาในปีพุทธศักราช ๒๔๒๑ แล้วพระราชทานนามว่า **วัดเทพศิรินทราวาส** ตามพระนามสมเด็จพระบรมราชชนนี เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ

ปีพุทธศักราช ๒๔๓๖ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาสุสานหลวงหรือ ฌาปนสถานหลวงขึ้น ณ วัดเทพศิรินทราวาส ด้วยมีพระราชดำริจะให้ป็นสถานที่ปลงศพได้ทุกชั้นบรรดาศักดิ์

สถานะและที่ตั้ง

วัดเทพศิรินทราวาส เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๖๔ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ ๓๕ ไร่

สิ่งสำคัญในพระอาราม

พระอุโบสถ เป็นสถาปัตยกรรมที่มีความงาม ชุ่มประดูหน้าต่างทำเป็น ๒ แบบ ด้านนอกทรงมงกุฏ ประดับกระเบื้องเคลือบ ด้านในเป็นลายปั้น คล้ายก้านขดทำด้วยปูนเพชรปิดทองทึบเป็นอย่างชุ่ม เครือดอกไม้ ผูกล้อมตราพระเกี้ยวยอดอยู่เหนือ พานทอง ๒ ชั้น มีข้าง ๓ เศียร ยืนบนแท่นทูนพาน ตั้งเครื่อง ๒ ข้าง มีราชสีห์ประคองเครื่องสูง ผาผนังเขียนรูปทรงข้าวบิณฑ์ก้านแย่ง เพดานภายใน ทาชาดประดับลายกนกทวยเทพ และมีเครื่องราชกกุธภัณฑ์แชกล้อมรูปจำลองเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ๕ ตระกูล ได้แก่ นพรัตนราชวรารมณ์ ข้างเผือก จุลจอมเกล้า มงกุฎสยาม และมหาจักรีบรมราชวงศ์

หน้าบันพระอุโบสถประดับรูปตราพระเกี้ยว ยอดมีพาน ๒ ชั้น ตั้งเครื่องสูงคู่เคียงมีเทพบุตร ประคองพานทั้งสองข้าง พื้นลายช่อดอกรำเพย รูปเหล่านี้ทำด้วยปูนเพชรประดับกระเบื้องสี หลังคา มุงกระเบื้องเคลือบสี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จทรงก่อพระฤกษ์ เริ่มสร้างปี

พุทธศักราช ๒๔๒๑ สร้างเสร็จเรียบร้อยในปีพุทธศักราช ๒๔๔๓ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางสมาธิ พระพุทธรูปยืนทรงเครื่อง ปางห้ามสมุทร พระพุทธรูป ยืนทรงเครื่อง ปางห้ามญาติ พระพุทธรูปสำริด ปางมารวิชัย

พระประธาน ในพระอุโบสถ ปางสมาธิ หล่อในพระบรมมหาราชวัง และอัญเชิญมา ประดิษฐานในปีพุทธศักราช ๒๔๓๘ และมี พระอัครสาวก ๒ องค์ นั่งพับเพียบประนมหัตถ์

พระพุทธรูปฉลองพระองค์สมเด็จพระเทพศิรินทรา บรมราชินี เป็นพระพุทธรูปยืนทรงเครื่อง ปางห้ามสมุทร

พระพุทธรูปฉลองพระองค์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจันทรมณฑลโสภณภควดี กรมหลวงวิสุทธิกษัตริย์ เป็น พระพุทธรูปยืนทรงเครื่อง ปางห้ามญาติ

พระพุทธรูปสำริด ปางมารวิชัย ฐานบัวคว่ำบัวหงาย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้อัญเชิญจากเมือง เหนือมาไว้ในพระบรมมหาราชวัง เดิมมีรอยชำรุด ต่อมาสมเด็จพระเจ้า บรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมขุนสวรรคโลกลักษณวดี ทรงพระประชวร จึงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตบูรณะก็ทรงหายประชวร ภายหลังจากที่สมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์นี้สิ้นพระชนม์แล้ว โปรดให้อัญเชิญ มาประดิษฐานไว้บนฐานชุกชี ภายในพระอุโบสถวัดเทพศิรินทราวาส

อนุสรณ์ ๒ หลัง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๔๗๒ ที่กลางสนามเยื้องหน้าพระอุโบสถ

หลังที่ ๑ พระราชทานนามว่า **จาตุรตอนุสร** ทรงพระราชอุทิศพระราชทานเป็นที่บรรจุพระสร้อยการสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจาตุรนต์รัศมี กรมพระจักรพรรดิพงษ์ และราชสกุล จักรพันธุ์ ภายในประดิษฐาน **พระพุทธรูปหล่อ ปางห้ามสมุทร** พระพุทธรูปฉลองพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระจักรพรรดิพงษ์ และมีจารึกประกาศพระบรมราชูปถัมภ์บนแผ่นศิลาติดไว้ที่ผนัง

หลังที่ ๒ พระราชทานนามว่า **ภาณุรังษีอนุสร** ทรงพระราชอุทิศพระราชทานเป็นที่บรรจุพระสร้อยการสมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช และราชสกุลภาณุพันธุ์ ภายในประดิษฐาน **พระพุทธรูปหล่อ ปางห้ามสมุทร** ซึ่งเป็นพระพุทธรูปฉลองพระองค์สมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุขฯ ที่ผนังมีจารึกคำประกาศพระบรมราชูปถัมภ์บนแผ่นศิลา

พลับพลาอิศริยาภรณ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างเป็นที่ตั้งศพพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอิศริยาภรณ์ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๓๗ ซึ่งนับว่าเป็นรายแรกที่พระราชทานเพลิง ณ สุสานหลวง ต่อมาโปรดให้เป็นพลับพลาที่ประทับเมื่อเสด็จพระราชทานเพลิงรายอื่น ๆ ณ สุสานหลวง เรียกว่า **พลับพลาอิศริยาภรณ์** ภายหลังพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้รื้อของเดิมสร้างใหม่เป็นแบบไทย ในปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ และในรัชกาลปัจจุบันเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โปรดให้สร้างพระเมรุ เตรียมีการพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ระหว่างพุทธศักราช ๒๕๐๑-๒๕๐๓) ได้มีการตกแต่งบริเวณสุสานหลวง และย้ายพลับพลาอิศริยาภรณ์ถอยออกไปจากที่เดิม พลับพลาแห่งนี้ยังใช้เป็นที่ประทับในการเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานเพลิงศพในปัจจุบัน

ปัจจุบัน สมเด็จพระญาณวโรดม (ประยูร สนตงกูโร) เป็นเจ้าอาวาส